

Oglas, pripisana itd. ako i računaju se na temelju istog cijenika ili po dogovoru.

ovaj za predbrojbu, oglas itd. nije se napućicom ili položkom pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

od naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

to list na vrijeme ne primi, aka to javi odpravništva u svorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izdana napiše "Reklamacija".

skovnog računa br. 247249.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rasta malo stvari, a neploga svo pokvari". Narodna poslovica.

Iskazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju i nepodpisani ne tiskaju, a neoficijalni ne primaju.

Preplate za poštarinu stoje 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 3-- odn. K. 250 na pol godine

Izvan carevine više poštarina. Plaća i stajaše se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koji u Puli, tili izvan istu.

Uredništvo i uprava nalazi se u "Tiskari J. Krmpotić i dr. (Via Sissano), kamio neka se naslovioju sva pisma i preplate.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Izjava-priznanica.

Primili smo iz Beča sljedeću izjavu-priznanicu, koja glasi:

Hrvatsko-slovenskim narodnim zastupnicima na istarskom saboru!

Dakle... ipak!

Prenula se Istra nakon dugoga sna, koji je već bio počeo rušiti temelje narodne svijesti u našoj pokrajini.

S oduševljenjem pozdravljaju potpisani istarski djaci na bečkim visokim školama radikalni rad hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru.

Narod je već bio postao savsivim hladnokrvnim u narodnom pitanju.

Dosta je bilo zapostavljanja naših pravica!

Zatvorite se vrata sabora...

Ajte, zastupnici, medju narod, položite mu račun o vašem djelovanju, da čujete, što on misli.

Priznajemo Vaš zaslužni rad za prošloga saborskoga zasjedanja, te želimo, da narod iz Vaših ustiju čuje, što ste učinili.

Naprijed!

Beč, 15. studenoga 1903.

Lovro Skaljer, cand. jur.; Franjo Novljan, stud. phil.; Ivan Dorčić, stud. phil.; Rudela Dragutin, stud. jur.; Milan Zgombić, stud. jur.; Mihovil Abramčić, stud. phil.; Tomasić Leonard, jur.; Fabijanić A., jur.; Vjekoslav Gržinić, stud. phil.; Franček, stud. med. vel.; Barbalčić Ivan Jos., stud. med.; Rudolf Ivanić, stud. phil.; Ivan Ivančić, stud. phil.; Josip Ribarić, stud. agr.; Niko Milačić, stud. phil.; Ivan Grbac, stud. for.; Petris Petar, stud. phil.; Dr. Feretić; Ivan Butković, stud. phil.; Juraj Kaftanić, stud. tehn.

Veleč. g. Josip Kompare, zastupnik na zemaljskom saboru Istre, primio je dne 8. o. mj. u Puli sljedeće pismo:

"Velepoštovani Gospodi! Blagovolite sprejeti častitke ob onim zaupnicu, koje sporočite vsm našim Velezaslužnim gospodom zastopnikom, za Vaše in njih vstrajno in energično postopanje v sedanjem deželno-zborskem zasedanju.

Vsled enoglasnega sklepa občinskoga zbora v Dekani v seji dne 3. novembra 1903.

V Dekani, dne 5. novembra 1903. Ivan Pavlič, župan.

Istarski sabor.

U Puli, 11. studenoga 1903.

VI sjednica (10).

Predsjednik dr. Campitelli, vladin zastupnik Al. Fabiani, 27 zastupnika; občinstva dosta na galeriji.

Predsjednik otvori sjednicu u 10 sati prije podne.

K zapisniku.

Pošto je saborski tajnik Ventrella pročitao zapisnik IV. sjednice, prigovori na isti zast. Mandić sljedeće:

Visoki sabore! Zapisnici saborskih sjednica morali bi biti vjerno ogledalo svega, što se u odnosnoj sjednici važna govori, predlaže i zaključuje.

Zalibože zapisnici našeg sabora nemaju te važnosti; zapisnici našega sabora jesu samo izraz volje saborske većine!

Ja ću da to ovim ustanovim:

U četiri slučaja u saborskoj sjednici, koje je netom g. tajnik pročitao zapisnik: U onoj sjednici podnio sam ja izpravak protiv zapisnika prethodne sjednice, a g. tajnik je samo iztaknuo, da je zastupnik Mandić govorio, i ništa drugo, dočim je izpravak moga poštovanoga druga dr. Dinka Trinajstića vjerno priobćio. To dokazuje, da saborsko predsjedništvo neuzima ništa u obzir što se ovdje govori, ako nije izrečeno u talijanskom jeziku.

Proti tomu nasilnomu postupanju i proti takvim povriedam saborskog poslovnika prosvjedujem najodlučnije. Dalnji slučaj povriede poslovnika, na lazim kod vrlo važnog predmeta t. j. kod razprave o potrošarini na pivo, koje je preuzela usljed prihvaćene zakonske osnove zemaljski odbor u svoju upravu. Kod one razprave, kako nam kaže zapisnik one sjednice, nije predsjedništvo sabora ni jedan govor ili predlog iz ove strane sabora, ako isti nije bio učinjen u talijanskom jeziku (Predsjednik: govorite o zapisniku! — Zast. Mandić: ta govorim o zapisniku). U onoj sjednici govorio je osim poštovanog druga Laginje i drug dr. Stanger, koji su govorili talijanski, također drugi Andrijić, Kompare, Trinajstić i ja, ali zapisnik te sjednice neuzima nikakav drugi obzir na to, nego samo kaže, da su govorila ta i ta gospoda.

Treći slučaj povrede saborskog pravilnika nalazim kod postupka s našim interpelacijama. Odnosni zapisnik jednostavno kaže, da su bile pročitanе interpelacije toga tog zastupnika s tim i s tim petitom, a ne kaže ništa, u kojem su jeziku bile podnesene. Kad bi tko čitao taj zapisnik, koji nije ovdje sudjelovao i koji ne pozna naših odnošaja, rekao bi, da su ti podnesci stavljeni u talijanskom jeziku, što je očita neistina.

Konačno iztaknuti mi je i četvrtu povriedu saborskog poslovnika i u postupku s našim prešnim predlozima. U onoj sjednici razpravljena su i prihvaćena tri ili četiri prešna predloga t. j. drugova zastupnika M. Trinajstića, druga zast. Kompare i moja malenkost.

Svi ti predlozi podnešeni su bili u hrvatskom jeziku, odnosno slovenskom. O svima nespominje zapisnik ništa drugo, nego, da su bili podnešeni predlozi od tog i tog zastupnika, te navadja uzto rezultat razprave. Nigdje se ništa ne veli, da su ti predlozi bili podnešeni u našem jeziku, a nije ni prihvaćen onaj moj skromni predlog, koj sam u zadnoj sjednici iztaknuo, da bi se bar konačni zaključni predlozi naši čitali i uvrštivali u zapisnik sjednice u izvorniku.

Gosp. predsjednik će se valjda izpričati time, da on ne može uzavajati naših predloga ni naših upita radi toga, što ne pozna našeg jezika, što ne pozna jezika većine pučanstva ove pokrajine. To je prava rugoba, to je unicum u Austriji, da saborski predsjednik ne pozna jezika većine pučanstva dotične pokrajine.

Njemu ne zamjeravamo, ali ošudjujemo i moramo odsuditi postupak visokih krugova, koji su postavili na ovu stolicu čovjeka, za koga su znali, da nije za to sposoban iz jednostavnog razloga, što ne pozna jezika većine pučanstva zemlje.

Izgovor gospodina predsjednika nemože u ostalom vrijediti, jer si može inače pomoći, jer ima osobu, koja je od istog vladara imenovana kao zamjenik predsjednika, jer ima saborskog podpredsjednika, koji je valjda i u tu svrhu imenovan, da kod razprava zamjeni predsjednika u svim fazama, gdje dolazi u razpravi jezik, koga predsjednik ne razumije. On toga nije učinio, nego je hacio pod noge interpelacije najviših krugova, mimoišao je muža, koji bi ga morao zamjenjivati svagdje ondje, gdje on nije kadar svoju dužnost vršiti.

Proti takvom postupanju prosvjedujemo najodlučnije (odobravanje).

Dalnje prigovore k zapisniku stavljaju i zastupnici dr. M. Trinajstić i Kompare, našto se predsjednik neobaziruje i zapisnik ovrjerovi većina.

Iza toga bude pročitan i ovrjerovljen zapisnik V. sjednice.

Priobćenja.

Predsjednik priobćuje, da su zastupnici dr. D. Trinajstić, Šbiš i Vareton zapriječeni doći k današnjoj sjednici. Kod priobćenja dvaju molba stavio zastupnik Andrijić i Kozulić predlog, da se te molbe pročitaju, te bijahu pročitanе.

Predsjednik spise o prenosu okružnog suda iz Rovinja u Pulu, predao političko-ekonomnom odboru.

Isti zaprosi zastupnike da budu kratki u svojih govorih, a odborom preporučiti, da pospiješ rad, da se bude moglo razpraviti na dobu razne važne predmete.

O prauzeću občinske bolnice u Puli u zemaljsko vlasništvo.

Izvjestitelj zast. Belli čita izvješće te ustmeno nadodaje, da su se svi konačni pogovori sklopili sporazumno u zemaljskom odboru i zastupstvu grada. Vriednost zemljišta od 1,004.000 K, a odbijaju se od zemljišta gradjevine kupljene od gospodina Gluzara, koje preostaju občini. Ostala razjašnjenja tiču se osoblja i pokret-nina.

Zast. Stanger:

Visoki sabore! Ako je ikada bilo potrebno, da bude prihvaćen predlog, postavljen — ako se ne varam — od dr. Laginje, da bude ovaj predmet izručen posebnoj komisiji, u kojoj bi sudjelovala i i saborska manjina, to je bilo potrebno baš za ovaj predmet; jer u ovako važnom poslu nije manjini moguće, da preuzme odgovornost za svoj rad i glasovanje, ako ne sudjeluje u celom parlamentarnom radu.

Ali ovdje osim razloga, da se zadovolji pravdi i zahtjevu manjine, bio bi i drugi razlog, da se dade posebnoj komisiji jer je taj predmet bio izručen financijskom odboru, na čelu kojega je gosp. dr. Rizzi, koji zastupa također protustranku u tom predmetu. Što se formalnosti same tiče, bilo bi zgodi i pravedno, da ovaj predmet razpravi posebni odbor, a ne financijski, kojemu je na čelu čovjek, koji mora zagovarati protivnu stranku. Predpostaviv to, hoću, da dalje izpitujem stvar u jeziku, kojega će i saborska većina dobro razumjeti, jer želim, da budu posve točno upućeni u ovu stvar, koja se tiče toli jako pokrajine.

Jačar sa dvim svojim drugovima posjetio sam sav onaj kompleks, o kojemu se radi te iskreno ispoviedam, da sam ondje bio primljen najvećom suzretljivošću sa strane gosp. direktora i drugoga osoblja. (Laginja: ne hvali ga odveć, jer bi ga odпусти!) Dakle radi se o tom, da se gradska bolnica puljska odstupi pokrajini. Do god. 1892. činil mi se, da nije ovaj grad imao nikakve bolnice, a g. 1896. ste gradili novu, koja vam je svedjer pasivna. Tada ju je občina odmah ponudila zemlji. Ja ne bih ništa imao proti tomu, da bi ju pokrajina uzela u svoje vlasništvo, jer je bilja bila dosle sramota, da nije pokrajina imala vlastite bolnice. Ako se cijena od 175.000 K pričinja preuzikom naprama cijeni od 1,004.000 K, što je ta bolnica grad stojala, ipak neće od tada pokrajina imati velike koristi. Morat će preuzeti razne preinake, morati će se promijeniti ljekarna, koja je u istinu slabo namještena.

Morati će se podignuti nova zgrada, da se odiele tuberkulozni od drugih bolesnika; pribavili mjesto za seciranje ljčina i mrtvačku izbu; podignuti posebnu zgradu za roditelje, povećati odjel za umobolne da se mogu odijeliti po spolu. I sve to morat će se provesti doskora i bit će pokrajina prinuđena kupovati novog zemljišta. S početka se nudilo zgradi 150.000 K, sad se ta svota povećala na 175.000 K; tih 25 tisuća kruna darovane su gradu, jer on tliko nije pitao, nego samo povećanje svote od 150.000 K. Uzprkos tomu priznajem ja, da grad ima dosta štete kod ovog posta, ali ipak — obzirom na buduće troškove — ni pokrajina nije smjela baciti u ludo tih 25.000 K. Ako je bolnica pasivna, može se to pripisati i drugim okolnostima, kao slaboj upravi, lahkovnosti kod primanja bolesnika i boravljenu njihovu u bolnici za duže vremena nego li bi bilo potrebno.

Povećanje dnevnih takse za boles-
nike, nadati se izbjegnuti manjku, koji
sad tišti bolnicu; ali tim ćete obteretiti
više občine; ako i oteretite pokrajinu.

Bijase bolje da, umjesto da kupite,
preuzmete u upravu pokrajine ovu bol-
nicu za više godina. — Tim pokušom
biste se bili osvjedočili o troškovima, koje
prouzrokuje ovaj zavod; biste bili mogli
prosuditi, dali će biti korisna ili ne za
pokrajinu ova kupnja. — S toga pred-
lažem; da pokrajina preuzme upravu bol-
nice za tri godine te da bude ovlaštena
na svoj trošak poduzeti sve one preinake,
koje bi se prikazale nužnim i na svoje
troškove izvesti, te da se već sada usta-
novi kupoprodajna cijena za slučaj, da bi
se nakon tog pokusa odlučila na kupnju
tog zavoda.

Zast. Kompare:

Visoki sabore! Ideja humaniteta u
zadnjih je pet godina vrlo napredovala i
bilo je ruglo i sramota, da Istra jedina,
tako reći, nije imala zemaljske bolnice,
dok su ju još siromašnije pokrajine, kao
Bukovina i Dalmacija imale. Današnje
doba gleda, pošto vidimo, da se bol čov-
ječja sve više umnaža, da se ta bol što
više ublaži i umanji.

Sad predjem na sam predmet. U iz-
vještaju zemaljskoga odbora stoji, da je
već bilo god. 1896. govora između od-
bora i uprave občinske u Puli, da bi
puljska občinska bolnica prešla u zemaljske
ruke. — To nije ništa manje nego sedam
godina, u kojih smo najmanje sedam
puta saborovali. — I za to mogu pi-
tati, zašto nije zemaljski odbor nikada
ništa javio u saboru ni da se pogadja ni
na kakvom stanovištu se nalazi, ni kakva
načela zastupa, već je došao sa gotovom
činjenicom i s gotovom pogodbom, koju
treba samo potpisati, bez da smo mi
poučeni o stvari. Dolazi tom pogodbom
u doba, kad nas, tako reći, saborski pred-
sjednik goni, da vršimo sve poslove u par-
dana.

Govori dalje izvještaj, da će ono, što
bi morala pokrajina platiti puljskoj ob-
činskoj bolnici, svake godine mnogo i
mnogo više rasti, jer je god. 1896. zem-
aljski pokrajinski odbor platio 41.272 K
a god. 1901. okruglih 130.818 K upravi
občinske bolnice u Puli. Gospodo moja,
to treba znati, zašto se to događalo. Do-
gađalo se za to, jer je tršćanska bolnica
od god. 1896. povisila dnevni potrošak
za treći nered od 84 novč. ili K 1.68 na
K 2.04. Dakle občine su gotovo sve sa-
vjetovale svojim bolesnicima, da idu radje
u Puljsku bolnicu, nego da polaze, kako
je do onda bilo običajno u bolnicu u
Trstu. To je dakle pravi povod razmjeru,
da su u Trstu troškovi bili mnogo veći,
pa da su siromašniji bolesnici išli radje,
odnosno da su ih občinske uprave silile,
da idu u puljsku bolnicu.

Sad da malo promotrimo zašto je
občinsko zastupstvo puljsko odmah pri-
stalo na to, da preda ovu velekoristnu
instituciju zemlji, da ona može s njome
razpolagati i imati u malom stilu upravu
krasno bolnicu? Govorilo se, da je uprava
mnogo stajala i da su troškovi rasli i da je
uprava puljska bila blizu pogibelji, da radi
velikih prispjevaka bude u drugoj struci
svoje uprave veoma mnogo prikraćena.
Ipak kad pokrajinska uprava nudja 150.000 K
i občinska se uprava u Puli izvalila, da
će ju dali, ako se taj iznos povisi, pitam
zemaljski odbor, zašto je tako brzo po-
visio svoju ponudu od 150.000 na 175.000 K,
t. j. namah za 25.000 K više.

Mora se reći, da je nešto moralo biti
po srijedi; ili da je bila nužda od strane
pokrajine ili nužda od strane občine ve-
lika, da je pokrajina tako brzo povisila
svotu, koju je prvi put nudjala. Veli se,
da je uprava išla zlo, da je trebalo mnogo
trošiti a nije se moglo. Do sada je bila
bolnica sasvim pasivna, dočim će sada
bar puljska občina imati poštene kamate
od ovih 175.000 K. Občina stoji sada

svakako na boljem, pošto je prije bilo u
opasnosti, da ne bude po vremenu mogla
nositi troškova za svoju občinsku bolnicu.
Sad kaže ovdje zemaljski odbor, da ga
neće skoro ništa stajati ova bolnica; jer
da će dati doista 175.000 K, ali da imać
primiti 134.000 K, od kojih je 100.000
skoro gotovo, a samo 34.000 K, da su
takove, koje da će se teško realizirati, i
što da će morati platiti pokrajina. O toj
bolnici kažu jedni, da će nam biti od ve-
likog dobitka dočim kažu drugi, da će nam
biti na veliki teret.

Čujmo najprije one, koji kažu, da će
to biti velik teret. Ovi kažu najprije, kako
je bila uprava za občinu pasivna, tako će
biti pasivna i za pokrajinu i da će biti
tu i velikih poteškoća za zemaljski zavod.
Zemaljski odbor odgovara, da taj prigov-
or ne vrijedi, jer da je mogla pokrajini-
ska uprava bolnice povisiti dnevne troš-
kove za one, koji će se liječiti u njoj. Ali
ako bude uprava morala povisiti taj tro-
šak, doći će na ono, što i u Trstu, pa će
opet ljudi ići više u Trst nego li u Pulu.

Svaka uprava mora gledati, da ne čini
nikakve spekulacije sa zemaljskim insti-
tucijama. — Ako bi, kako kaže zemaljski
odbor, stajala bolnica manje, kad bude u
upravi pokrajine, nego li stoji sada, mora
svatko logički zaključiti, da baš troškovi
za bolesnike, mora da budu u obće ina-
nji, jer se sa bolesnicima i na njihov
račun ne smije praviti nikakvu spekulaci-
ciju. Ako je uprava dobra, mora sniziti
postepeno troškove siromašnim bolesni-
cima. Nesmije stvarati razne zaklade, već
mora sve trošiti na dobrobit bolesnika i
ništa na dobrobit same uprave.

Do sad je imao grad Pula da plati
sve što je bilo potrebno, a osada će to
biti samo u polovici, dok će drugu polo-
vicu plaćati zemaljski odbor. Sad je dak-
le za Pulu bolje, pa bi se moglo pitati,
zašto je Pula vrijednost, kako kaže izvje-
stiteelj financijalnog odbora, od 1.004.000 K
snizila tako nisko, da prodaje to pokrajini
za 175.000 K, skoro bi reko 10 puta ma-
nje, nego li je u istinu stajalo. Ako po-
mislimo, da ima u najbližoj blizini Pulu
92.465 m² zemlje, koja će biti danas sutra
u sredini grada i da je to kupio zemaljski
odbor samo po 8 K po m², a mislim, da
je vrijedno i po 15 K obzirom na buduć-
nost onog diela grada, moramo zemalj-
skom odboru samo čestitati, što je učinio
tako dobar posao.

Dalje kaže financijalni odbor, da neće
trebati dosta novca za preustrojstvo ako
dodje bolnica u zemaljsku upravu. To
tvrdi također zemaljski odbor. Ali, kako
je već rekao pošt. dr. Stanger, opetu-
jem, i ja, da će se morati povećati sve
sekcije. Ja sam također imao jučer pri-
liku razgledati bolnicu, pa sam vidio, a to
je rekao i sam g. ravnatelj, da je bolnica
već sada prepuna. Takozvani sekcijski sa-
loni građeni su samo za 2 vrste kreveta,
u jednoj sobi, a sada već ima i podiel
težkih bolesnih, još jedna vrst kreveta u
sredini salona tako, da jedna osoba jedva
prodje među tlesnim ulicam, što ih tvore
vrste kreveta. Za to će se morati graditi
bar još toliko sekcija, koliko ih je sada,
ako se samo na to pomisli, da će ta bol-
nica doći na to, da će trebati u njoj naći
mjestu ne za 300—400 bolesnika, već čak
i za 1000, jer će tada biti za cilu po-
krajinu.

Što osobito tamo manjka jest sgrada
za šušćave. Ova se mora sagraditi po
najmodernijih zahtjevih te mora biti osam-
ljena ne samo zidom nego i na drugi na-
čin. Jako malena je i ludnica, jer treba
lučiti bolesnike i po spolu. — Sada su
svi u jednoj sgradi što ne bi smjeli ni-
kako biti. Dakle oni, koji prigovaraju,
oslanjaju se na ove točke: što će biti
više troška, jer treba bolnicu razširiti i
što će sve to pokrajinsku upravu mnogo
stajati usljed česa ova pogodba nebi bila

Na drugoj su strani oni, koji vele,
da će imati veliki dobitak, pošto je mo-
rala pokrajina već godine 1896. platiti
27.241 dnevnih obroka, a god. 1902. obli-
roka 84.000. Zemaljski odbor kaže, da to
neće ići tako dalje, da će uvesti takove
promjene i kriterije kod bolesnika, da
broj istih neće tako naglo rasti. Pošto će
pako občine plaćati samo 50% a toliko i
pokrajina; imati će se više kontrole, da
bude mogla uprava izravnati razhod sa
prihodom a da se i ne povise dnevni
troškovi za bolesnike.

Kaže se, da će biti dobro i za po-
krajinke činovnike, jer da će time dobiti
veći djelokrug. Zemaljski će odbor dakle
imati više ljudi, koji će za nju morati da
rade i koje će ona moći po volji pre-
mjestiti.

Kaže se nadalje, da će to biti od ve-
like koristi za liječnike pošto će ovdje
imati veću praksu, da svoje nauke usavrše.
Ali ja mislim, da smo o tome osvjedo-
čeni svi, da jedna pokrajinska bolnica ne
pruža liječnicima dostatnih sredstava za
usavršenje. To mogu pružati samo bolnice
velikih gradova kao što je Beč, Graz, Bud-
impešta itd. Za to i vidimo samo u ve-
likih gradovih osobite specijaliste. Mislim
dakle, da naša zemaljska bolnica neće
pružati ono, što pružaju bolnice u veli-
kim gradovima. Nu kad bi i to mogla,
nesmije se tješiti tim, da ćemo mnogo
mnogo više trošiti, ako hoćemo, da dodje
naša bolnica na viši stupanj.

Inače moram izjaviti, da mi je vrlo
drago što je čistoća u bolnici uzorna.
To ide po izričtom očitovanju g. ravnate-
lja i ekonomu u pohvalu mištrudnim
sestram. Tim sam našao novi dokaz, da
su mištrudnice mnogo sposobnije kao po-
služnice u bolnicama nego li druge svjet-
ske osobe: Uprava je u svakom obziru
dobra, na čemu bi se moglo čestitati
zemlji što dobiva tako uređenu bolnicu.
Samo, ne valja se izgovarati, da će to
imalo stajati, nego treba otvoreno reći,
što još fali.

Imao bi još jedan prigovor. Pošto je
ta bolnica u Puli na skrajnom južnom
djelu Istre moram reći, da će bolesnici
oklara buzetakog, koparskog i podgradskog
radje ići u Trst. Kad bi ja imao riet u
odboru, bio bi pitao nebi li možda bilo
bolje, da se novcem, koji će se potrošiti
sada i u budućem za bolnica u Puli, sa-
gradi u sredini pokrajine posve novu ze-
maljsku bolnicu, a bolnici u Puli da se
dade malu pripomoć i da se ustroji jednu
bolnicu na sjevernu Kopru.

Ipak bi ja bio za sve te točke, da se ih
prihvati, samo mi se ne dopada ona, gdje
se govori, da se pokrajina veže za buduć-
nost dakle za sva vremena, da će držati
pokrajinsku bolnicu u Puli. Bog znađe
što se može sa gradom dogoditi, pak se
ne može uzeti za svaku eventualnost, koja
bi mogla nastati občinu puljsku za sjelo
pokrajinske bolnice. Zastupnik Stanger je
iztaknuo, da pošto nijedan od nas nije
imao uvida kod sklapanja pogodbe želi,
da se taj predmet dade u ruke novom
odboru, u kojem bi bio i ili 2 člana ina-
njine. Za to svršavam tim, da rećem, da
pokrajina ima u istinu potrebu da dobije
u svoje ruke jednu bolnicu i da bi bila
sramota u ova dvadesetom vijeku jedina
Istra nema svoje pokrajinske bolnice; ali
da se bude moglo što god dobra stvoriti,
preporučam da se prima predlog dra.
Stangera.

Prisjednik Cleva nastoji oboriti
navode Dr. Stangera, te kaže, da nema
pokrajine, koja nebi imala svoje bolnice.
— Veli, da troškove; koje pokrajina ima
nadoknaditi bolnici u Puli ovise od toga,
što občine, koje male doprinajaju bol-
ničkim troškovima imaju više pripadnika,
koji se liječe u bolnicama. — Ogromne
svote, što ih pokrajina doprinajala bolničkim
troškovima, svake se godine povećava. —
Tomu bi se moralo stati na kraj ijedini
matin jest, da se puljska bolnica preuzme

u vlasništvo pokrajine. Dnevni potrošak
za pojedina ustanovljuje se sa strane
namjestništva. — Glede 25000 K, tobože
darovanih občini, mora se uzeti u obzir,
da je občinsko zastupstvo grada Pule
zahtjevalo 200.000 K za ustup ovoga
zavoda.

K tomu ima u zalih hranivih stvari
u vrijednosti od 10.000 K. (Laginja: koje
će nadstojnik na dobu potrošiti?)
Zast. Zarotti predlaže konac ras-
prave.

Zast. Laginja protestira energično
proti tomu predlogu, kojim bi se htjelo
prekinuti raspravu o takom važnom pred-
metu.

Izvjestitelj Belli veli da Dr. Laginja
ima krivo protiviti se predlogu Zarotti-a,
koji je za tim išao, da se osujeti ob-
strukcija. Osvrćuje se zatim na prigovore
Dr. Stangera; i nastoji dokazati, da se
mora ovaj predmet riješiti ne samo s eko-
nomske, nego s drugog višeg gledišta,
naime, da se mora ozivotvoriti zdrav-
stveni zavod, koji će uplivati u zemlji
na mlade liječnike, kojim će se pružiti
zgodu, da se u tom zavodu usavrše, što
nije dosele bilo moguće, jer se nije imalo
pokrajinske bolnice.

Obzirom na to, bilo bi opravdano,
ako bi se sagradila sasvim nova bolnica.
Po zakonu o dnevnom potrošku bolnice
ova nesmije biti pasivna, a on sam se je
uvjerio, da je uprava ovog zavoda sasvim
u redu.

Predlog Dr. Stangera svadja se na
kupnju na pokus, što bi suviše bilo
nakon podataka, koje imamo.

Predsjednik stavlja na glasovanje
predlog Dr. Stangera, koji je po većini
odbijen.

Kod podrobne rasprave uzme riet
zast. Laginja. — Ako ikada to je bilo
kod ovog tako važnog predmeta opravdan
naš zahtjev, da se bira posebna komisija,
u kojoj bi bila zastupana i manjina, da
se prouči bolje i temeljitije raspravi o
stvari. — Mora izreći svoje začinjenje,
da se nije opazio, da je predsjednik fi-
nancijske komisije Dr. Rizzi, načelnik
grada Pule, koji kao takav ima dužnost
braniti korist istoga grada.

Kako se mogu dovesti u suglasje ta
dva svojstva predsjednika komisije, on
toga neznađe, al uvjediti je se meralo,
da u ovom slučaju nastoje inkompabili-
teta. Neobhodno nužno je bilo sasvakog
gledišta, da manjina u dotičnom povje-
renstvu bude pozvana, obzirom na važnost
predmeta, na posljedice, koje bi mogle
nastati i na uvjete, koji su postavljeni
odstupu zavoda u vrijednosti od preko
milijuna kruna. Neće tajiti, da je bolnica
građena na zgodnom mjestu, zračnom i
lahko pristupnom, ali ako se uzme u
obzir kako sve više raste i brzo se raz-
vija grad, nije teško predvidjeti, da će-
doskora oko bolnice se sagraditi toliko
kuća, da će ista biti u sredini grada, —
Moglo se ono mjesto pustiti za Dantev
spomenik, ali pošto su podignute ondje
tolike zgrade mora se pažnju osvrnuti i
na buduću potrebu grada Pule. — Ciena
za koju prodajete sav onaj kompleks, je
tako nizka, da ne sačinjava niti šesti
dio svote, koju ste do danas upotriebili,
a neće dostati niti za jednu gradju, koju
doskora morate poduzeti. — Vi imate
čim prije sagraditi novu občinsku školu,
ta Vam je potrebna a ne treba, da ju
gradite gdje god blizu kuće družbe sv.
Cirila i Metoda, koja Vam ništa ne smeta.
Ova će Vas škola koštati do 80.000 K.
(Rizzi: više!) c. k. vlad. će Vam dati
obrtičku školu (Rizzi: čemo si ju sa-
graditi sami!) Dobro! Za tu c. k. obrt-
ničku školu, uzdržanu od občine, potre-
bita je občini svrskano zgrada. Za obe
te dvie zgrade mogli ste upotriebiti
zgrade, koje sačinjavaju bolnicu. Koris-
titi je po pokrajinu bilo bi, da se s temelja
digne u Puli nova bolnica daleko od
grada, koja bi mogla odgovarati svim

Fr. Ča da su poprdili na Volovskem, va Opatije i Lovrane obogateji svojemi vapori?
 Jur. Paran da su, zač su već jednega ča dali, zač da nebi znali kamo s beči.
 Fr. Tako silni dobittki kako i pul kažina va Opatije.
 Jur. Ma jušto tako!
 Fr. Poveri beci mal spesi.
 Jur. Poveri gonzi, ki su je dali!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar :

Iz mjesta nam pišu: Poznato nam je, da je ovdje kod novoga poštanskoga ureda u natječaju mjesto c. k. pošte-meštra. Molim vas dakle, da upozorite višu poštansku oblast, da za to mjesto nebuda imenovana osoba, koja ne pozna i hrvatski jezik, kao što se je na žalost dogodilo sa mjestom odpravitelja. Zadolovoljujuć ovim g. piscu, molim presvj. g. ravnatelja pošta i brzojava u Trstu, da svakako zadovolji ovoj opravdanjoj želji sviju Slavena Puler-

Prvi Istarski Sokol u Pulji. Poticanjem vrijednog rodoljuba Lacka Kriza, došlo je u rujnu 1897. do ustrojaja gore spomenutog društva u Pulji. Danas primismo izvješće o petgodišnjem radu ovoga društva, koje nam daje sliku ne samo liepa napredka društva u svom okviru, već nam daje sliku, kako jedno ovako društvo stojeći na visini svoga zadatka, može učiniti za probudjenje svijesti, za ojačanje sila, te prikupljanje njihovo u radu za narodnu stvar.

Ovo društvo je učinilo mnogo, ako se još uzme u obzir, da se nalazi na naj-izloženijoj točki. Plemenito njegovo nastojanje i ustrajnost zaslužuje podpuno priznanje unositelja kulture u zapostavljeni narod, te mu se može samo zaželjeti, da i nadalje ostane na istoj visini zadatka i naprednim korakom sigurno kroči.

„N. L.“

Porečki kotar :

Novo upravno vieće u Taru. Prošloga čedna konstituiralo se novo upravno vieće za poreznu občinu Tar, (mjestna občina Poreč). Na odnosnu sjednicu došao je iz Poreča občinski načelnik Čalegari. Predsjednikom toga vieća bijaše izabran Mate Petressich pok. Jurja a podpredsjednikom Ivan Mikatovich pok. Martina. To je vieće u talijanskim rukama, a kakvi su to Talijani, pokazuju prezimena Petrešić i Mikatović!

Pučke škole u Poreču otvoriti će se tekar 23. o. mj. radi kužne bolesti, koja je vladala u onom gradu i bližnjoj okolici.

Lošinski kotar :

Iz Baške pišu 14. o. mj. U utorku dne 27. listopada oprostio se je od nas veleb. gosp. pop. Mate Milovečić, naš ob- ljubljeni kapelan. Taj mu se dan dovršilo upravn. četiri godine službovanja u Baški, a kroz to doba svojim uzornim ponašanjem, svojim marljivim svećeničkim radom, svojom susretljivošću i neumornim zauzimanjem za sve što je liepo, patrio- tično i u obće plemenito, svojom ugla- djenošću i finoćom u činu i govoru tako je svima omililo, da nije Bašćanina, koji kruto ne žali za njegovim odlaskom. Kud

Politički pregled.

U Pulji, dne 18. novembra 1903.
 Austro-Ugarska.

Eksekutivni odbor njemačkih strana- carevinskoga vieća držao je dne 16. o. mj. sjednicu, u kojoj bijaše postignuto sporazumljenje, koji glede političkog položaja, toli glede postupka za budućnost. Uspjeh toga viećanja priobiti će se predsjedništvu pojedinih klubova — i to prije nego li se sastane carevinsko vieće. Dotle će ostati tajnimi svi zaključci eksekutiv- nog odbora. Parlamentarni odbor mladoškolskoga kluba na carevinskom vieću držao je istoga dana sjednicu, na kojoj se je obširno razpravljalo o političkom položaju. Zaključeno bijaše na toj sjednici, kako će klub postupati u predstojećem zasjedanju carevins- koga vieća. Jučer imao je taj odbor priobiti u skupnoj sjednici stvorene zaključke.

Česke sjedinjene stranke izjaviše skupno, da ostaje slobodno, svim ostalim českim strankama, da im se pridruže, jer da traže sadašnje poli- tičke prilike bezuvjetno, da se svi češki zastupnici-na carevinskom vieću, bez razlike stranača, a u interesu zajedničke česke stvari sjedine u jed- nom klubu.

Kako javljaju bečki listovi, pred- ložiti će vlada odmah u prvj sjed- nici državni proračun, koji da svršava sa viškom od milijun kruna. Ujedno će vlada predložiti privremeni prora- čun za 6 mjeseci. Zatim će predložiti zakonsku osnovu, kojom se ovlašćuje, da sklopi privremeni trgovački ugovor sa Italijom. Osim toga predložiti će osnovu ljekarničkog reda i osnovu o vojničkim putnicah.

Nekoje bečke novine donesoše viest, da će ministarstvo odstupiti usljed toga, što se Niemci protiv- e ustrojenju česka sveučilišta u Brnu. Ministarstvo da će dati u ruke vla- dara ostavku s molbom, da ju uzme do znanja i s obzirom na to, što su se izjalovili svi pokušaji, da se po- stigne bilo kakvo sporazumljenje iz- među Čeha i Niemaca i tim da je onemogućen svaki rad u parlamentu. Ovoj je viesti teško vjerovati, jer će vlada već naći kakav klanac, kroz koji će se iz skripca izvući.

Kako se čuje, iznieti će vodje socijalno-demokratske stranke već u prvj sjednici carevinskoga vieća pre- štan predlog, u kojem će povesti rič o držanju doljno-austrijskog sabora i namjestnika grofa Kiehmansegga prema liečnikom, koje je u saboru oštro napala saborska većina.

Glasa se u političkih krugovih, da će njemačke stranke carevinskoga vieća odmah u prvih sjednicah uzeti za predmet svojih razprava ministar- sku krizu u Ugarskoj i vojničke po- vlastice, što ih je vlada dala tečajem te krize Madjarom.

Zemaljski sabori svršili su svi svoj rad prošloga petka, kako im bi- jaše od vlade naloženo. O djelovanju istarskoga sabora izvješćujemo ob- širno u posebnih izvješćajih i još će biti inače o tomu govora.

Rad u dalmatinskom saboru bi- jaše za ovog zasjedanja vrlo plodo- nosan, ali najveći uspjeh toga rada leži u činjenici, što su se sve stranke složile proti prisilnoj germanizaciji, koja proūre sve to više u javne urede krajevine. Mi pozdravljamo napose postignutu slogu između Hrvata i Srba i što se je našao način, kako će se zadovoljiti željam dalmatinskih Talijana.

Kako čitamo u glasilu slovenske narodno-katoličke stranke „Slovenec“, zahtjevati će i njegova stranka slo- vensku vojsku, kako zahtjevaju Ma- djari svoju. U monarhiji da moraju biti svi narodi ravnopravni, pa za to treba, da dobiju i ostali narodi ono, što su izvojtstili Madjari. Isti list po- zivlje slovenske i hrvatske zastupnike na carevinskom vieću neka zajedno ša Česi uzrade za oživotvorenje tih opravdanih zahtjeva.

Dalmatinski namjestnik barun Handel pošao je u Beč, da izvesti o narodno-katoličkih događajih u dal- matinskom saboru. Prije svog odlazka razgovarao je u Zadru sa predsjed- nici raznih klubova, kojim je obećao, da će im priobiti odgovor ministra- predsjednika glede njihovih zahtjeva. On se nada, da će središnja vlada zadovoljiti željam narodnog predstavi- ničtva; a što se tiče njemačkog je- zika, reče, da će se isti ograničiti na pojedine slučajeve određene za do- pisivanje sa središnjimi oblastmi. Predsjednici klubova izjaviše, da klub- ovi neprimaju njemački jezik ni u najmanjoj mjeri i stoje na svom sta- novištu, da je zemlja jednojezična. Izabran bijaše posebni odbor, kojemu će namjestnik priobiti odgovor mi- nistarstva, i koji ima izraditi even- tualno jednu podrobnu jezičnu osnovu, koja će pak biti predložena skupnoj sjednici sviju klubova na razpravu.

Bugarska.

Dne 15. o. mj. otvorio je knez Ferdinand narodno sobranje priestol- nim govorom. U govoru pozdravlja knez s radošću zemaljsko zastupstvo, te izjavljuje, da su ga nekoi dogo- dajci prisilili, prije nego li su iztekli mandati staromu zastupstvu, da raz- pušti sobranje i da obnovi izbore, da jako dozna za želju naroda u ovako važnom položaju, u kojem se zemlja nalazi.

Nadalje kaže knez, da je u vrieme izbora vladao mir i red, što dokazuje napredak naroda u političkom uzgoju te prikazuje zemlju u najljepšem svjetlu u pogledu njezinih težnja za slobodom. Narodnom zastupstvu da je dužnost prihvatiti se ozbiljno ko- ristonosnog rada, kako bi se u dr- žavnom gospodarstvu trajno uvelo red i tim podao snažan polet gospo- darskom i socijalnom razvitku kne- ževine. Knez se nada, da će se uz- držati i nadalje prijateljski odnošaji sa susjedi, osobito sa Rusijom, oslo- boditeljicom bugarskoga naroda. Kneza su koli na putu u sobranje, koli u sobranju i na povratku vrlo srdačno pozdravljali.

Rusija.

Usljed ponesrećenog putovanja cara Nikole u Rim morao je ruski poslanik na talijanskom dvoru u Rimu odstupiti. Njega će zamjeniti knez Urusov, koji je kazao jednom dopis- niku talijanskih listova, da će doći u Italiju najboljimi osjećaji. Poslanik Nelidov da nije kriv što bijaše od- gođeno carevo putovanje u Rim, ali usljed toga da se nije čutio više do- bito u Rimu. Car da se nije bojao demonstracija u Rimu, ali pošto je hotio sobom povesti i caricu, nebi- jaše mu drago, da bi se i u njezi- nom prisustvu proti njemu demon- striralo. Odgoda putovanja da nije pomutila ni najmanje prijateljske od- nošaje između Rusije i Italije.

Sjećajte se
 „Družbe sv. Cirila i Metoda“
 za Istru

najnovijim zahtjevom liečničke znanosti. A da ne bi nastala potreba novih gradnja da se udovolji svim tim zahtjevom kupo- prodajna svota, ako se sada pričinja ne- poznatom, narasti će do nepredvidjene vi- sine, kad se bude radilo o kupnji potre- bitog zemljišta za dogradnju bolnice. Svakako malo koristi gradu Pulji od pre- ložene prodaje, a niti pokrajini će od toga biti pomoženo ili oveća korist, ako se uzmu u obzir troškovi, koji će usljed ove kupoprodaje doskora nastati za po- krajinu. Konačno preporuča predlog Stan- zjerov.

Zast. Rizzi zahvaljuje poštovanomu Dr. Laginji, što se je zauzeo za grad Pulj, ali ga osjegurava, da je on sa svoje strane poduzeo sve mogućeg da ga brani. Obćina Pula, će od toga posla imati tu korist, da će naime dobiti 175.000 K. te da neće za svoje siromahne trošiti više nego li dosele.

Kod glasovanja bjehu primljeni pred- lozi odbora.

Predsjednik prekine sjednicu u 1 1/2 saia.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 17. novembra 1903.

Još nikad valja se nije carevinsko vieće sastalo s manjim zanimanjem nego li danas. Uza sva velika pitanja, koja su nerješena i koja bi imao u redovitih od- nosajih parlamenat riješiti, parlamenat kao da je mrtav. Niko nevjeruje u njegovu životnu snagu. Niko nemisli, da bi se u njem što riješiti moglo. Sazvan je samo pro forma, za bacati prah u oči, za ob- sjeniti prostotue.

Poslie nekih formalnosti ustao je ministar-finanacija, da obrazloži-proračun za 1904., proračun sličan lanjskom, više u potrošku za 4 milijuna kruna, iznoseci 1.700.000.000 kruna. Od 425 zastupnika slušalo je ministra možda 20 njih. Malo više njih slušalo je ministra-predsjednika Koerbera. Čim ga je predsjednik priglasio za rič, pozdravili su ga radikalni Česi sa riječmi: „najveći lažac“. On je tumačio, da u nutarnjoj upravi vojske ima jedini govornik vladar, cesar i kralj; da je vojska doista dvojaka, austrijska i ugarska (na hrvatsku je zaboravio), al' njoj je jedan gospodar, i jedna svrha, braniti monar- hiju. Tim dielom govora htjeo je oprav- dati retradu, koju su učinili odlučujući krugovi u stvarih vojske. Zatim je reko, da je nužna nagoda s Ugarskom. Ona prešao na njeke gospodarske stvari, i završio tim, da se politikom nebi imali pa- čati. Najbolje bi pripustiti, da on i bez prigovora širi germanizaciju, i tlači naro- čito slavenske narode. Nije govorio kao obično, drzovito, bio je nekako pokunjn u svem svojem govoru.

Na predlog liberalca Grossa i českaoga socijalca Pressla odlučila je kuća, da se otvori razprava vrhu govora ministra-predsjednika. To će i biti prva točka dne- vnaoga reda u sjednici od petka.

Kao druga točka prihvaćena je iz- menada razprava o ukinuću poznatoga § 14. Predlog taj je postavio svenjemac Bäreuther, i zanj su glasovali osim sven- jemaca i nekih drugih Niemaca, također Česi, Hrvati, Slovenci, i Poljaci. I to je pljuska Koerberu. Al' reć bi, da je sada smeša. Prije nego bi se ukinuo onaj §, on bi parlament kući poslao.

Dosad imalo je predsjedništvo care- vinskoga vieća 65 prešnih predloga, sa strane Čeha. Danas jih je nadošlo 33, tako da jih je 98 u sve.

Medju njim je i prešan predlog glede postupka sudbenih oblasti sa Slovenci u Koruškoj. Česi su ovom predlogu repu- stili prvenstvo pred svojimi.

Predlozi su se čitali, a tako i razne interpelacije; i sjednica je tako svršila.

god kreće i s kojim se god sastane, u čudjes iskrene riječi: „Kasno ćemo dobit takova popa“. Proste su to riječi, nu u njima je sadržana ljubav i štovanje do popa Mata. Nije srca, koje nije bolno zakaleo nađ njegovim odlaskom, ali istodobno i sažefelo na svu sveću na Unijama, kamo je otišao kao zapeupravitelja. Njegovu će odsutnost očutiti Baška često-krat, toli u crkvi koji izvan nje, te će tada još bolje spoznat njegovu dobrotu i njegovu ljubav za sve, što je narodno. U tezkim kušnjama, koje nam možda predstoje u nedalekoj budućnosti, očutiti ćemo, što znači ne imati u svojem krugu toli pouzdanoga, zanosnoga i razboritoga bōžjega i narodnoga radnika. Ali na što ja-dikovke! Nek radje ostano u nami trajna spomen i stalni primjer o njem, a nje-gov život neka bude ogledalo i drugim, osobito mladim svećenikom.

Braći na Unijama pako česlitamo na tom dobitku! Neka budu zahvalni pre-svjeltomu biskupu, što im se dostojao po-slati tog pravog božjeg i narodnog apostola o kom bi slavni Tommasco rekao: „Im-pera col consiglio, predica coll'esempio, benefica colla parola“.

Voloski kotar:

Pišu nam iz Mošćenice 12./XI.
Pred vratima smo obćinskih izbora! Kako će ovi ispasti, to znađe samo dođri Bog. Iza kako smo se ođielili od Lovrana zavladal je ovom podestarijom naš sa-danji glavlar Descovichi i uzdržao se sve do danas na načelničkoj stolici. Za stalno nebi on danas bil naš podesta bez po-moći od Giunte i onog smutljivca iz Drage. O ovom potonjem malo niže.

Mošćeničani! Braćo! Do nekoliko vremena novi su izbori — votacijoni, kako bi vi rekli. — Prije nego svaki pravi i pametan Mošćeničan podje na-biraliste, da izabere zastupnike za po-deštariju, mora se popitat: kega da izaberem i kakovog čoveka?!

Obrnimo se malo nazad i pogledajmo, ča je učinila ova sadašnja reprezen-tanca. Je morebit ponacnila pute kako Bog zapoveda. Rovinali su a na ne-činili, to će Vam svaki odgovorit. Je morebit na ki način pritekla nam u pomoć evo ovo leto, kad smo ostali prez vna? U istinu platila je dug, ili da bolje rečdem, platili smo ga mi s adicijonali, a ni ga platila ona s novci, koje bi ona bila našparala mudro upravljajući našom obćinom. Platilo se je neć i duga s onemi soldji, ki su se dobili za komunjsko zem-ljište, ko se je prodalo gospode, ki su napravili villi na sipare. Iza kako je dug bil plaćen, odmah je naša repre-zentanca kupila — znate ča — kasu, — da spravlja va nju obćinski prihōd — čisto zlato; ali su se ljuto prevarili. Ne-koliko vremena iza kako smo dobili kasu, zgorel je obćinski toš u Dragi. Svaki pametan čovek mislel je, da je ov bil asikuran, kad tamo smokvi suhe! Romunjski toš u Mošćeniskoj Dragi ni bil asikuran ni feniga. Ča će to reć? Kako da se nazove on čovek ki je glava od Romuna a pušća obćinske stvari bez asikuracije? Braćo moja, to će reć: malo mi je stalo do svega Romuna. Zato braćo moja, ča ćemo pustit i na dalje, da s našom obćinom upravljaju ovakovi ljudi, zar ćemo ih mi i na dalje zibrat u reprezentancu? Krivnja, da obćinski toš ni bil asikuran u prvom redu pada na našeg podesta, a u drugom na one reprezentante, ki znaju ča on misli i čla i ki su mu pri svakem posle desna ruka. Zač su oni tu. Ča mo-rebit zato, da pridu svako toliko vre-mena na šedutu i da potegnu jednu krunu ili dve. Ča naš podest a zato plaću poteže, da se ne skrbi i ne gleda obćinske stvari? Jedva smo se nekako sko-pali z duga, a sad ćemo nazad va dru-gega past. Naša je obćina na škode

jedno tri tisuće krun. A ki je kriv? Ki će to plaćat? Plaćat ćemo mi na Vo-loosko, pak se još čudimo, da nam pla-ćila rastu! Gospodin podesta more sada va onu kasu zapret dug, kega će se morat storit da se toš popravi. Ku-pili su dakle kasu, da dug va nju za-piraju. U istinu pametni ljudi!

Mošćeničani! do nekoliko vremena bit čete zvani da zibrate novu repre-zentancu. Braćo! Ja misim da bi naj-bolje bilo: Van s podestom i s nji-govemi pajdaši. Neka pokažu, ča su učinili! Neka narodu na place pōvedu korist, ku su mu oni u ove tri leta učinili. Podesta je i star i gluh, to ni više za njega, mi skrbimo se za čoveka, ki je časćen i pametan. Ziberimo čoveka učenoga i ki poštuje svoj materinjski zajik.

Do ki dan letet će po vašeh kućah on nemirnjak z Dragi s onem drugem smutljivcem z grada, da Vas nagovaraju za votacijoni. Pokažite njim vrata, udrite s metlom, kad se pokažu na vašeh po-šteneh vratih. Vjerujte mi, ne gredu oni okolo prez interesa. Ovi dni su dobili neki dve tisuće krun, da smućuju ov mirni puk. Kad ni votacijoni, ni jih ni blizu ni dugo, sad pak letet će okole po kućah kako sotone — Bog nas očuvaj. Ča mislite da bi oni, ki bi se za solad obesili toliko okole Vas delali i toliki dnevi zgubili prez svojga dobitka! Kako sam rekla, dobili su soldji da Vas nago-varaju da budete proti svojoj braći, da budete proti onima, koji te Vam, vjerujte mi, puno više dobro, koji se puno više skrbe za Vaše dobro, od oneh prodanci. Pokažite im vrata i metlu ako bude do potrebi. Vaš

Kostanjić.

Trst.

Grad. zastupstvo u Trstu imalo bi biti razpušćeno! Iz Trsta nam pišu, da tamo kola glas o predložjenom raspustu novoga zastupstva grada Trsta. Taj raz-pust morao bi usliediti radi poznatih sli-parijah, koje je počnila kod nedavnih iz-bora za to zastupstvo, zloglasna židovsko-liberalna stranka, koje sliparije bijahu ustanovljene i od najviših zato pozvanih sudova. Ako se obistini viest, da bi imalo biti razpušćeno rečeno zastupstvo službe-nim dekretom, to smo skoro gotovi, da će defrigirani židovi, koji zapoviedaju u gradskoj viećnici, radje sami odstupiti, nego da ih vlada razpusti, a pošto imadu prijatelja i zaštitnika i u visokih krugovih, neće im biti teško doznati unapred za vladine nakane.

Mjesto tajnika. Kod c. k. financi-jalne prokure u Trstu, otvoreno je jedno mjesto tajnika u VIII. plat. razredu. Molbe valja da podnesu molitelji u roku od 4 čedna na c. k. financijalnu prokuru u Trstu, te imadu dokazati svoje usposo-bljenje za ono mjesto i poznavanje za-maljskih jezika.

Željeznički vozovi na motor. Dne 16. o. mj. započela je na pruzi državne željeznice Trst-Buje vožnja željezničkih vozova na motor i to sa vlakom 212 i 213. Ti vozovi jesu samo za putnike i to koliko dotječe mjesta. Voz na motor imali će unutri 17 a vani 4 mjesta. Putnici u i izvan voza valja da plate jednako i to za III. razred. U te vozove nemože se uzeti nego vrlo male prtljage i to, što se nosi u ruci.

Promjene kod „Edinosti“. Naša tršćanska drugarica, velezasluzna „Edinost“ koracila je opet jedan korak napried. Od dne 14. o. mj. počela je „naime izlaziti“ svakog dana — neizuzev ni nedjelje i blagdane — rano u jutro, tako, da ju razasliju već rano u vlakom i parobrod. Pošto donasa najnovije brzogjavne viesti, te izvještaje o burzi, trgovini itd., doći će ta promjena vrlo dobro. osobito našim trgovcem izvan Trsta, koji bijahu do sada upućeni na talijanske ili njemačke listove.

Ta promjena stoji upravu bez dvojbe ve-likih žrtava, pa ipak nije povisila dosa-dajšnju cianu za list, što je hvalevredno i što ju preporuča tim više slovenskim i hrvatskim rodoljubom u naših južnih po-krajniah.

Razne viesti.

Ostavština pokojnog Sidona Brkića. Dne 4. o. mj. preminuo je u Beču trgovac Sidon Brkić i postavio univer-salnim baštnikom čitavoga svoga imetka »Maticu Hrvatsku«. Ostavština sačinjava sto tisuća zajedničke svibanjske rente (pohranjeno u anglo-austrijskoj mjenja-nici u Beču), 25 dionica hrv. komerc. banke (po K 240), dvie dobre tražbine u ukupnom iznosu od K 4.796.72, napokon gotovina od K 2.003.46 nađjena u bla-gajni i K 2.353 u tekućem račun, ukupno K 115.153.18. Dohodak od čitavoga uživat će doživotno pokojnikova sestra gosposđa Ida ud. Wimberger i njezina kći Marija. Po njihovoj smrti ima se iz-platiti crkvi sv. Križa u Sisku 1000 K, družbi sv. Ćirila i Metoda u Voloskom 5000 K i književničkomu društvu u Zagrebu 1000 kruna, a odmah se imade izplatiti mno-gogodišnjoj dvorkinji pokojnikovoj 5000 K.

»Maticu Hrvatsku« zastupa u ovoj stvari dvorski i sudbeni odvjetnik g. dr. K. pl. Kozic u Beču, koji je već sve nužno učinio, te upravu »Maticе Hrvatske« obavjestio o tom, da je vriednoga pokojnika poznavao: »Već prije kakovih 20 godina napustio je Brkić svoju trgo-vinu i živio samotno i čedno; sva zabava bile su mu njegove gusle (od Karla Ber-gonzi, Cremona 1737.), kako piše u opu-rući i ostavio ih je sestri. U svojim kru-govima uživao je glas poštena i savjestna čovjeka. Kad bih ga slučajno sreo i sa se za naše prilike uvijek zanimao i budno im pratio razvoj«.

Uprava »Maticе Hrvatske« moli sve prijatelje, koji znadu što više o životu skromnoga ovoga pokojnika Hrvata, da joj to dojava, da mu uzmogne u dostojni spomen upisati.

Izkaz prinosa stiglih na Ravna-teljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u mjesecu veljači 1903.

- Gosp. Dr. Janežić daruje kao svoj godišnji prinos . . . K 20—
- Gosp. M. Sanković Soldatić Dane sabranih . . . 3-20
- Dr. Vico Gamulin, blagaj-nik podruž. u Jelši saba-ranih od jelskane mladeži . . . 54—
- Podružnica u sv. Martinu kod Buzeta . . . 37—
- Uprava „Glasa Naroda“ . . . 7.88
- Gosp. P. Vranković, prav-nik Beč i gosp. Ivan Ka-raman takođerji pravnik svoje prinose za veljaču . . . 4—
- Dionička štediona Križevac daruje . . . 50—
- Gosp. B. Fürth -- Beč po-stolak od žigica . . . 2790—
- Gosp. Hinko Franov Petro-vić pravnik — Zagreb sa-branih na zabavi glazbe-nog zaveda sa gđicom Darom Haić kruna 47-50 a među kolegama kao po-zdrav i čestitka g. Cara-Eminu iza predstave „Zim-sko sunce“ K 7-70 . . . 55-20
- Gosp. Ivan M. Čuljak — Vinkovci sabrano u nje-govoj radnji u skrabici . . . 11—
- Gosp. J. Rubesa — Zamet sabranih . . . 18-68
- Podružnica — Sovinjak — članarine i darova . . . 52-36
- Gosp. Jerolim Skrivanić — Omis . . . 23—
- Uprava „Podravca“ — Virje prinosa . . . 36-40
- Kostanjčka štediona kao dar za god. 1902 . . . 20—
- Uprava „Novi List“ — Rieka prinosa . . . 1000—
- Uprava „Narodnih Novina“ — Zagreb prinosa od 19. do 19. 1903. . . 172-17

- Mužka podruž. Kastav sa-branih od Ivana Turka . . . 2-80
- Viećiosit na piru nje-gova sina . . . 50—
- Veleč. gosp. R. Jelušić žup. u Beršcu mjesto vienca na lies pok. bratu mu Erminu . . . 7-50
- Dječa Dra. Janežić sakupila dječjom maskaradom . . . 12—
- Gosp. prof. Šulentić — Osiek sabrao . . . 200—
- Prva jugoslavenska tovarna za kavine surogate u Ljub-ljani od cikorie . . . 1000—
- Uprava „Novi List“ — Rieka prinosa . . . 21-35

Listnica uredništva i uprave.

Č. O. D. Cres Po Vašoj želji raču-nati ćemo Vam za unapried polovicu cijene. Gosp. dopisnikom u Baški. Pošto smo primili od tamo više dopisa o istom događaju, sastavili smo od sviju jedan dopis. Nezamerite nam dakle, što ne vi-dite svaki svoje tiskano. Hvalimo vam, što se oglasilo više vas, što je velika riedkost kod nas, jer se obično naši ljudi zanašaju jedan na drugoga, pak nepiše nitko — često i o važnih događajih. Bolje dakle više njih, nego nitko! Da ste nam svi zdravi! — Još nam je preostalo nešto dopisa ili viesti za buduće brojeve iz drugih strana Istre. — Preporučamo se gospođi dopisnikom i za buduće.

Gospodarska Sveza za Istru,
registrana zadruga na ograničeno jamčenje u Puli:
Pristupiše nadalje u Gospod. Svezu: 39. Oprtaljsko Društvo za štednju i zaj-move u Livadama.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Ćir. i Met.
za Istru.

Br. 3017. Oglas.

Prigodom ogromnog požara, koji bu-nuo u gradu Travniku u Bosni dne 3. i 10. septembra t. g., a koji se zbog stra-hovitog vjetra nije lokalizirati mogao, iz-gorjelo je skoro pol grada. 582 knače, 60 dućana i 337 nužrednih zgrada, ukupno 979 objekata u vriednosti od 2 milijuna 24 hiljada kruna palo je žrtvom plamena. Blizu 1000 obitelji: sa preko 3000 osoba ostalo je bez krova, bez kruha i bez odjele. Mjestna pomoć i pomoć, koju pruža pučanstvo Bosne i Hercegovine, podpora Visoke uprave zaposjednutih zemalja nijesu dostaltno, da se može odkloniti bieda i nevoľja — a zimsko doba je ovdje. Usľjed zamolbe mjestnog odbora za pogorelece Travnika izposlovalo je visoko c. i kr. zajedničko ministarstvo kod svojih u državnom saboru zastupanih kraljevina i zemalja Austrije dozvolu, da isti odbor može kroz tri mjeseca sakupljivati milo-dare u tom području. Podpisani odbor obraća se dakle ovim oglasom na slavno novinstvo, korporacije, društva i pojedine osobe moleći, da svo-jimi plemenitim prinosi priteku u pomoć ovogradskom pučanstvu. Milodari neka se izvoli dobrostivo slati izravno podpisanom odboru u Trav-niku (Bosna) ili slavnim administracijama onih novina, koje će ovaj proglas blago-hotno na sveobće znanje donijeti i za sa-biranje milodara se spreminiti izjaviti. Unapried hvala svim milosrdnim!

Odbor za pomoć pogorjelim Travničanima.